

Jubilats i pagar el beure

La reforma de les pensions empobrirà els pensionistes d'un 7% anual i limitarà drets de prestació. Madrid s'escuda en la millora de l'esperança de vida, l'augment de l'atur i el descens de la natalitat per a justificar un canvi que hauria de garantir la sostenibilitat de la Seguretat Social a llarg termini.

A partir de l'any 2020, les generacions nascudes a finals dels noranta, amb una taxa de natalitat molt baixa, s'incorporaran de ple al mercat de treball, mentre que les nascudes durant el *baby boom* dels anys cinquanta i seixanta accediran al període de jubilació. Els experts preveuen que aquest desajustament provocarà un fort desequilibri entre població activa i dependent i una insuficiència de treballadors en determinats sectors. La taxa d'atur es reduirà, perquè hi haurà més feina per a menys treballadors i, per tant, s'incorporaran al mercat de treball persones de certa edat i amb poc historial laboral, sobretot més dones i població immigrant.

Ara bé, això significa que el sistema de Seguretat Social de l'Estat espanyol és insostenible en les condicions actuals? Per a l'executiu espanyol, sí, i l'1 de gener de 2013 ha entrat en vigor una reforma del sistema de pensions, que havia impulsat l'executiu del PSOE el 2011, que ha de culminar el 2027, que es tradueix en un increment de l'edat de jubilació, l'ampliació del nombre d'anys cotitzats per a cobrar la pensió íntegra i l'extensió del període de càlcul per a fixar el sou que cal percebre.

La normativa, però, no regula qüestions transcendents per a entendre el perquè del dèficit, com ara que Espanya utilitza els fons de la Seguretat Social per a pagar reestructuracions d'empreses i sous dels funcionaris que treballen per a la Seguretat Social, quan en realitat aquesta despesa hauria

d'estar consignada als Pressupostos Generals de l'Estat. A més a més, el salari mínim interprofessional és dels més baixos d'Europa. Si aquest sou fos més elevat, els ingressos de la SS per cotitzacions s'incrementarien considerablement, i doncs reduirien el dèficit. De fet, el dèficit de la Seguretat Social el 2012, segons ha comunitat

l'executiu de Mariano Rajoy a Brussel·les, arriba als 10.000 milions d'euros, l'equivalent al dèficit de l'1% del PIB espanyol. I encara més sagnant per a la caixa pública, hi ha una escassa progressivitat impositiva: un treballador que guanya 3.000 euros mensuals cotitza el mateix que un que en guanyi 10.000.

Plegar als 67. El canvi més cridaner és l'increment de l'edat de jubilació ordinària en dos anys de forma progressiva. De fet, els treballadors que aquest any tenien previst de jubilar-se als 65 hauran d'allargar 30 dies més. Fins el 2018, cada any s'afegirà un mes de cotització, i a partir d'aleshores augmentarà dos mesos cada any, fins a arribar a completar els dos anys el 2027. Si algú es vol jubilar als 65, haurà d'acreditar haver treballat 38,5 anys. A parer del professor de Teoria Econòmica de la UB Josep González, aquesta mesura comportarà una pèrdua substancial del nivell de vida dels pensionistes, quan en realitat hauran treballat més anys del compte: "L'esperança de vida d'un home és de 79 anys, si et

EL TEMPS

La nova reforma de les pensions no sols allarga l'edat de jubilació sinó que restringeix l'accés a la prestació amb noves condicions de temporalitat de cotització per als treballadors.

L'import de la pensió es calcularà remuntant-se al salari dels últims 25 anys treballats

jubilés als 67 vol dir que cobraràs la pensió durant 12 anys en comptes de 14, això suposa un empobriment anual del 7%, és a dir, que de mitjana aquest treballador s'haurà empobrit un 14% amb la reforma”.

Pensió íntegra, 37 anys. Un altre canvi substancial, derivat de l'anterior, és que els pensionistes que vulguin cobrar el 100% de la base reguladora hauran d'acreditar 37 anys cotitzats en comptes de 35. A més a més, el temps de cotització per a calcular aquest import també varia. Amb la llei anterior es prenen els darrers 15 anys cotitzats pel treballador, però la reforma imposarà, també progressivament, un càlcul dels darrers 25 anys. Així, el 2013 el càlcul es farà sobre els darrers 16 anys, i cada any fins el 2027 se'n sumarà un. Si es té en compte que un treballador assoleix un salari més bo al final de la seva vida laboral, el fet que el càlcul es remunti una dècada més enrere, en general el perjudicarà, perquè el sou mitjà serà inferior. L'únic aspecte positiu és que, si el treballador ha perdut la feina durant els últims anys de la seva vida laboral, sempre que no sigui imputable al treballador, es podrà ampliar el període de càlcul de la pensió.

El professor Josep González ho titlla d'“estafa”, perquè implica que “si cotitzes 10 anys no tens dret a res”. Efectivament, la llei no té en compte “el col·lectiu de treballadors immigrants, que van venir l'any 2000 amb el boom immobiliari i ara estan marxant perquè no hi ha feina. Aquesta gent del que ha cotitzat no cobrarà ni un euro. Això és un robatori indecent”.

González recorda que el treballador paga cotitzacions, no pas impostos que després retornin en forma de serveis públics, de manera que amb aquest sistema de còmput molts treballadors hauran pagat i no rebran res. “La Seguretat Social inicialment estava pensada

JORDI PLANAY/ARXIU

perquè l'estat tingués un finançament molt important, perquè quan es va aprovar la jubilació als 65, l'esperança de vida era de 67 anys en un treballador, per tant, en cotitzava 35 i en cobrava dos. Era un negoci, als anys seixanta i setanta, que va donar a l'estat un finançament brutal. Era, de fet, una estafa obligatòria per a tothom”.

Més cotització per a mares. Encara hi ha un element que ha passat desapercbut, i és que els pensionistes no podran cobrar el complement per a arribar a la pensió mínima si no resideixen a l'Estat espanyol. Com a màxim, podran passar noranta dies a l'any a l'estranger si volen conservar aquest complement, tret que puguin demostrar causes mèdiques importants. “Si treballes vint anys a Alemanya, no t'ha de pagar pensió perquè tu estiguis vivint a Espanya? És irracional, i a més, va contra la normativa de la UE”, denuncia el professor González.

Una altra novetat de la llei de pensions és que es computarà com a període el temps en què una mare interrompi

la relació contractual amb l'empresa entre els nou mesos anteriors al naixement del fill o els tres mesos anteriors a una adopció i els sis mesos posteriors a aquesta situació. Només les mares podran gaudir d'aquest avantatge, però no els pares. La compensació màxima podrà ser per 270 dies.

Ara bé, la normativa que ha entrat en vigor l'1 de gener de 2013 deixa en suspens els articles que regulen la jubilació anticipada i parcial, sobre els quals no hi ha encara un consens d'aplicació.

Una vida més dura. “Els ciutadans perdran molts drets, és una reforma que afecta tots els àmbits de la vida, perquè hi ha una correlació molt alta entre el nivell de vida i l'esperança de vida”, adverteix Josep González, que apel·la a les estadístiques per a vaticinar que a partir d'ara els pensionistes tindran una vida més dura: “La gent que guanya pocs diners viu molt menys que la que guanya més diners, la diferència en l'esperança de vida està entre els 8 i 9 anys. Això vol dir que

Els jubilats perdran vora un 7% anual pel fet d'allargar la jubilació fins als 67 anys, perquè viuran menys anys com a pensionistes. A més, l'import de la pensió serà la mitjana del salari dels darrers 25 anys treballats, fet que farà que baixi l'import perquè habitualment el sou més alt es percep al final de la vida laboral.

un senyor amb un salari baix, la seva vida –menjar, possibilitat d'esbarjo, etc.– s'escurça als 70 o 72 anys. I un home amb un salari alt viurà no els 79 de mitjana sinó els 83 o 85. Aquesta reforma agreuja encara més el comportament regressiu d'esperança de vida i nivell d'ingressos”, remarca el professor de Teoria Econòmica de la UB. De fet, aquests factors no s'han tingut en compte i no hi ha factors de correcció més enllà del màxim de 2.522 euros bruts i el mínim de 580 euros mensuals de pensió.

A aquesta bateria de reformes cal sumar-hi un altre agreujant que encara empobrirà més els pensionistes. El govern espanyol, que el 2013 no actua-

litzarà les pensions amb la pujada de la inflació, del 2,9%, cosa que suposaria una despesa addicional de 3.800 milions d'euros, sinó que ho farà només un 1%, i si el salari és inferior a 1.000 euros bruts, l'increment serà del 2%.

Numèricament, els efectes d'aquesta decisió són clars: els pensionistes perden, de mitjana, gairebé 230 euros a l'any, i en el cas de Catalunya, on els preus han pujat més que en el conjunt de l'Estat espanyol, la pèrdua de poder adquisitiu s'enfila fins als 314 euros.

Més pals als treballadors. Però la vida del treballador i del jubilat patiran més complicacions en els propers mesos, perquè l'executiu amb majoria absoluta del PP preveu incorporar noves modificacions al sistema de pensions. Entre les quals, la supressió del període transitori d'aplicació de la reforma pactada el 2011 i aprovada per l'executiu de Zapatero, amb l'acord dels sindicats majoritaris i de la patronal, l'augment del període de 25 anys de cotització a tota la vida laboral per a calcular la quantia de la pensió i el re-

plantejament sobre les jubilacions anticipades i l'harmonització del sistema de classes passives de l'estat amb el Règim General de la Seguretat Social.

Rajoy portarà les propostes al Pacte de Toledo per buscar el consens social; però si no hi ha acord, legislarà sobre aquesta matèria unilateralment. El seu objectiu és que no es pugui accedir a la jubilació anticipada voluntària abans dels 65 anys –ara està en 63–, mitjançant un sistema d'aplicació progressiva similar a la jubilació normal.

Els 15 països més avançats de la UE tenen una despesa social *per capita* un 6% superior a l'espanyola, i la pressió fiscal és 10 punts inferior a la dels nostres veïns europeus. Hi ha països que destinen part de la recaptació de l'Impost de Societats al pagament de les pensions. Això vol dir que el sistema de pensions pot ser sostenible si la seva gestió s'ajusta a aquesta Europa a la qual tant s'apela a l'hora de retallar drets. Cornuts i pagar el beure. Més ben dit, jubilats i pagar el beure.

Gemma Aguilera

Cotitzar deu anys a la Seguretat Social no donarà dret a cap prestació de jubilació